

УКРАЇНА - РОСІЯ

Розслідування RSF: по слідах зниклих мелітопольських журналістів

Через рік після рейду російських окупантів у Мелітополі на півдні України, який призвів до арешту кількох журналістів і дописувачів новинних каналів, що транслюються в телеграм, "Репортери без кордонів" (RSF) розслідували їхню долю. Організація розшукала кількох із них у російських в'язницях.

20 серпня 2023 року в Мелітополі стало поворотним моментом в історії окупації міста. На світанку щонайменше 4 журналісти та дописувачі телеграм-каналу були заарештовані чоловіками у військовій формі, як це [задокументували](#) RSF. Потім тиша, тижнями... Хоча їхній арешт був остаточно підтверджений у жовтні пропагандистськими відео, в яких журналістів змушували робити неправдиві зізнання, відтоді про них не відфільтровано жодної інформації. Росія утримує їх поза законом, переміщуючи з в'язниці до в'язниці, в ситуації, яка більше схожа на зникнення, ніж на утримання під вартою. RSF розслідували та простежили їхній шлях.

До цього рейду Мелітополь був ареною запеклого опору російському вторгненню. "Вишнева столиця", як її називають в Україні, швидко захоплена після широкомасштабного вторгнення Росії 24 лютого 2022 року, побачила, як її вулицями крокують демонстранти налаштовані проти окупації та інформацію в інтернеті про наслідки війни під російським правлінням. Репресії посилювалися. У березні 2022 року [заарештували](#) мера, а потім, влітку 2023 року, кількох [журналістів](#). Одночасно, як [з'ясували](#) RSF, розпочав роботу центр «Медіатополь» – школа пропаганди, де навчають користуватися камерами та мікрофонами.

Відтоді новини в Мелітополі покрилися свинцевою ковдрою. Журналістика, здається, втратила своїх останніх фахівців... Новини надходять краплинами. Для тих, хто намагається доєднатися до вільної України, ризик великий. *"Один телефонний дзвінок може зруйнувати ваше життя"*, – резюмує колишній репортер, з яким ми познайомилися в Запоріжжі, куди була перенесена адміністрація Мелітополя.

"Репресії проти журналістів і пропаганда: Росія експортує на окуповані території свою політику хижацтва щодо інформації, яка вже працює у неї вдома. Багато хто в Мелітополі стали жертвами цього полювання на журналістів. RSF документують факти їхнього полону, що є воєнним злочином, та мобілізують зусилля для їхнього звільнення".

Арно Фроже, керівник відділу розслідувань RSF

Чотирьох журналістів затримали, ще одного зробили рабом

Першим 20 серпня 2023 року був заарештований адміністратор телеграм-каналу *"Ріа-Мелітополь"*, місцевого медіа з понад 80 000 підписників. **Георгія Левченка** ув'язнили перед світанком, ймовірно, близько 4 години ранку, як видно на нічних знімках його арешту. Росіяни все фільмували. Відео було оприлюднене через два місяці і трансливалося на Першому каналі Росії, провідному пропагандистському каналі Кремля. Під примусом журналіст виглядає розкаяним і наляканим у своїй камері, найімовірніше, ще в Мелітополі. В [комюніке](#) від 27 жовтня 2023 року Федеральна служба безпеки (ФСБ) Росії звинуватила журналіста в передачі інформації про російських військових українським спецслужбам.

Чи був він переведений до слідчого ізолятора в Маріуполі, портовому місті на південному сході України, місці однієї з найбільших битв з початку війни? Так повідомили RSF кілька джерел, не маючи змоги це підтвердити. В цій в'язниці, однак, RSF знайшли двох дописувачів телеграм-каналу *"Мелітополь – це Україна"*, який трансливав місцеві новини під час окупації: **Яну Суворову**, адміністраторку каналу, та її колегу **Владислава Гершона**. Також заарештовані на світанку 20 серпня 2023 року, вони були [зафільмовані](#) для *"репортажу"*. Той самий спосіб: арешт, допит і примус до зізнання на провідному телеканалі Росії.

У документі ФСБ, з яким ознайомилися RSF, двох журналістів звинувачують у *"намірі брати участь у диверсійних і терористичних операціях"* у Запорізькій області разом з агентами української військової розвідки. Звинувачення, які містяться в документі, не підкріплені жодними вагомими доказами.

Згідно з інформацією, зібраною RSF, до прибуття в Маріуполь журналістів переміщали по кільком місцям ув'язнення, часом імпровізованим. Іноді вони опинялися серед російських ув'язнених-рецидивістів або в камерах настільки переповнених, що декому доводилося спати стоячи.

Анастасія Глуховська пройшла тією ж хресною дорогою. [Журналістка](#) видання *"Ріа-Мелітополь"* вирішила призупинити свою діяльність після вторгнення. Заарештована під час хвили 20 серпня 2023 року, вона спочатку утримувалася в магазині господарчих товарів в Мелітополі, перетвореному росіянами на імпровізовану

в'язницю, а потім була переведена до СІЗО в селі Приазовське, розташованому за 30 кілометрів. Її, як і її колег, звинувачують у "тероризмі". Згідно з інформацією, отриманою RSF, зараз її утримують у Ростовській області на південному заході Росії.

Розслідуючи зникнення мелітопольських журналістів, RSF дізналися про існування **Євгена Ільченка**, чоловіка, який вирішив відкрити власний телеграм-канал, щоб повідомляти про російську окупацію свого міста. Заарештований, він був [поневолений](#) і підданий примусовій праці. Тюремники змушували його копати власні окопи, як це встановили RSF.

Україна та Росія посідають відповідно 61-ше та 162-ге місце зі 180 країн у [Світовому індексі свободи преси](#) RSF за 2024 рік.